

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2017-01-12
Stockholm

Mål nr
M 5452-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-06-03 i mål nr M 4957-15, se bilaga A

KLAGANDE

CL

Ombud: X

MOTPART

1. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Karlskrona kommun
371 83 Karlskrona

2. GN

3. N N-M

SAKEN

Tillstånd till avloppsanläggning på fastigheten X i Karlskrona kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

- Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens i Karlskrona kommun beslut den 15 juni 2015 (MSN M § 1415) och avslår ansökan om tillstånd.
- Mark- och miljööverdomstolen avvisar GNs och N N-Ms yrkande om tillstånd till en alternativ placering av avloppsanläggning.

Dok.Id 1313341

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CL har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och avslå tillståndsansökan.

GN och N N-M har i första hand motsatt sig ändring. I andra hand har de yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra det givna tillståndet på så sätt att en alternativ placering av avloppsanläggningen medges och att villkor 6 upphävs.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Karlskrona kommun (nämnden) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CL har anfört bl.a. följande. Hennes vattentäkt ligger brant nedanför den tänkta avloppsanläggningen. Det finns en uppenbar risk att hennes vattentäkt kommer att förstöras och luktproblemen fortsätta om inte avloppsanläggningen utförs som ett slutet system.

GN och N N-M har utöver det de tidigare anfört tillagt bl.a. följande.

Växtreningsverket är ett helt slutet system och den bästa lösningen på platsen. Metoden är väl etablerad och godkänd på många ställen i Europa. Avlopps-vattnet rinner först till en trekammarbrunn och sedan vidare till en pumpbrunn, en vassbädd och en kontrollbrunn för att slutligen hamna i en damm. Inte någonstans kommer vattnet i kontakt med jorden. Bara i anläggningens damm ligger vattnet öppet men det vattnet har badvattenkvalitet varför det inte finns någon risk för grundvattnet eller grannens dricksvattenbrunn. Vattnet i dammen dunstar bort eller kan användas som förbrukningsvatten, t.ex. för trädgården eller toalettpolning. Risken för översvämning är försumbar. Marken i trädgården och i skogen strax bakom huset består av morän, sand och grus med ett 20–40 cm tjockt lager av jord och humus som lätt tar upp nederbörd. Slutningen på fastigheten är i genomsnitt 15 %. Skogen bakom huset är helt dränerad. Av genomförda prover framgår att anläggningar av aktuell typ uppnår

mycket bra resultat vad gäller halter av E-coli samt reduktion av läkemedelsrester och tungmetaller. Vidare är resultaten avseende rening av kväve, fosfor och organiska ämnen bra. Den aktuella anläggningen är dimensionerad för ett hushåll om fem personer. Då deras hus endast är 40 kvm stort och hushållet består av två personer samt sporadiska gäster är anläggningen förmodligen överdimensionerad. I andra hand kan de tänka sig att med stöd av servitut placera vassbädden och dammen på grannfastigheten 20 m norrut och 15 m österut jämfört med tänkt placering.

Nämnden har anfört bl.a. följande. Den tilltänkta anläggningen är i sin helhet ett slutet system. Förhållandena på platsen är sådana att det är mycket svårt eller omöjligt att anlägga en markbaserad avloppsanläggning såsom en traditionell infiltrationsbädd. Området är mycket vattensjukt och stora mängder markvatten/grundvatten rinner ner mot bostäderna vid vägen. Grunda diken hålls i ordning för att hindra vatten från att rinna över gräsmattorna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer, 9 kap. 7 § miljöbalken. Vid bedömningen av om en avloppsanläggning är lämplig för detta ändamål och om tillstånd kan ges ska hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som avser att vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kraven gäller i den utsträckning de inte kan anses orimliga att uppfylla, 2 kap. 7 § miljöbalken. Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållspillvatten, HVMFS 2016:17 (som ersatt Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7), är vägledande vid bedömningen. Det är sökanden som ska visa att anläggningen uppfyller gällande krav.

Med hänsyn till att den aktuella avloppsanläggningen är belägen relativt nära CLs dricksvattenbrunn och till de geohydrologiska förhållandena på platsen delar Mark- och miljööverdomstolen underinstansernas bedömning att anläggningen

ska uppfylla kraven för hög skyddsnivå enligt de ovan nämnda allmänna råden. Eftersom en del av anläggningen består av en damm om ca 30 kvm med en öppen vattenspiegel anser Mark- och miljööverdomstolen att det inte är fråga om ett slutet system. För att avloppsanläggningen ska uppfylla kravet på hög skyddsnivå enligt de allmänna råden krävs bl.a. minst 90 procent reduktion av fosfor, minst 50 procent reduktion av kväve och minst 90 procent reduktion av organiska ämnen.

GN och N N-M har i Mark- och miljööverdomstolen beretts tillfälle att ge in dokumentation i form av provresultat eller liknande som belyser anläggningens reningsgrad avseende de ämnen som anges i de allmänna råden. Av de provresultat som de har kompletterat utredningen med framgår emellertid inte några närmare uppgifter om den anläggning som resultaten kommer ifrån, t.ex. när det gäller utformning, dimensionering och belastningsgrad. Det går därför inte att bedöma om det är fråga om en anläggning som motsvarar den nu aktuella och därmed inte heller om provresultaten är tillämpliga. Inte heller övrig utredning är tillräcklig i detta avseende. Mark- och miljööverdomstolen anser därför att GN och N N-M inte har visat att anläggningen uppfyller gällande miljö- och hälso-skydds krav. Nämndens beslut om tillstånd ska därför upphävas och ansökan om tillstånd avslås.

Mark- och miljööverdomstolen kan endast pröva den anläggning som GN och N N-M har sökt tillstånd till och som har prövats av underinstanserna. Deras andrahandsyrkande om tillstånd till en alternativ placering av anläggningen ska därför avvisas.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Eywor Helmenius, tekniska rådet Mikael Schultz och hovrättsrådet Li Brismo, referent.

Föredragande har varit Helen Agah.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-06-03
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4957-15

KLAGANDE
CL

MOTPART

1. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Karlskrona kommun
371 83 Karlskrona

2. PC N-M

3. GN

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut 2015-11-19 i ärende nr 505-2680-2015, se bilaga 1

SAKEN

Ang. tillstånd till avloppsanläggning på fastigheten X, Karlskrona kommun

DOMSLUT

Med delvis bifall till överklagandet, ändrar mark- och miljödomstolen Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens i Karlskrona kommun beslut av den 15 juni 2015, MSN M § 1415, endast på så sätt att, utöver de villkor som gäller enligt nämndens beslut, även följande villkor ska gälla för tillståndet:

1. Runt växtbädd/sandfilter respektive damm ska anläggas en tät vall eller annan avskärmning som innebär en förhöjning med minst 0,2 m relativt omgivande marknivå invid vallen.

Dok.Id 356911

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

2. Växtbädd/sandfilter ska utformas med extra isolering, vid behov även tillförd uppvärmning, som förhindrar frysning.
-

BAKGRUND

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Karlskrona kommun (nämnden) lämnade den 15 juni 2015 tillstånd till att inrätta en avloppsanläggning med ansluten vattentoalett för fastigheten Karlskrona X. Tillståndet förenades med vissa villkor.

Beslutet överklagades av CL till Länsstyrelsen i Blekinge län (länsstyrelsen). CL är ägare till fastigheten Y. Länsstyrelsen avslag överklagandet.

CL har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

Domstolen har idag även meddelat dom i mål M 1189-16 avseende klagomål på lukt från avloppsanläggning.

YRKANDEN M.M.

CL yrkar, med ändring av länsstyrelsens och nämndens beslut, att tillståndsansökan för avloppsanläggningen ska avslås. CL har också yrkat syn på platsen.

CL anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Den tilltänkta avloppsanläggningen på X kommer att använda den befintliga avloppstanken som sedan ska kopplas ihop med en punkt som ska pumpa

allt avloppsslam till en slamavskiljare med maskar och till en damm där det ska vara vass.

Den tilltänkta avloppsanläggningen kommer att ligga i en sluttning som sluttar ner till vägen. Det finns en risk att dammen svämmas över vid häftiga regn eller snösmältning. Om dammen svämmas över och brister blir CL drabbad av det eftersom vatten då kommer att rinna nerför sluttningen ut på vägen och nerför hennes väg och ner till hennes dricksvattenbrunn. Avloppstanken ligger för nära CLs dricksvattenbrunn.

CL begär även – som yrkandet uppfattas- att befintlig avloppstank, med vilket hon avser slamavskiljare, fördelningsbrunn och infiltrationsbädd, grävs upp och den tilltänkta anläggningen läggs åt det andra hållet mot skogen bakom huset. Under juli-augusti luktade det mycket från avloppet på Karlskrona X efter deras tre veckors vistelse där.

Nämnden har förbjudit P N och G N (Ns) att använda befintligt avlopp men sedan har nämnden i ett nytt beslut sommaren 2015 givit Ns lov till en ny . CL har inte nekat Nijlands något avlopp men deras avlopp ligger för nära hennes avloppsanläggning dricksvattenbrunn.

En ny anläggning med vallar på slänten där dammen ska ligga tror inte CL kommer att hålla. Vart femte år är det alltid mycket snö i X. Vid snösmältningen och när häftiga regnmassor faller ner kan det lätt bli översvämning i dammen som kan brista samt att det då rinner med full fart nerför Ns sluttning och vidare nerför CLs väg. Det enda hon kan gå med på är att de lägger den tilltänkta avloppsanläggningen bakom huset.

Ett annat alternativ för avlopp är att byta till en sluten tank utan infiltration, med indikering när tanken är full.

CL begär att domstolen åker ut till platsen för att hon ska kunna förklara och visa vad det är hon menar med sitt överklagande av den tilltänkta avloppsanläggningen.

Ns motsätter sig ändring av nämndens och länsstyrelsens beslut och begär att domstolen ska avslå överklagandet.

Till stöd för sin talan anför de i huvudsak följande. De köpte fritidshuset i februari 2005 och anlade ett avloppssystem sommaren 2005. Det består av en slamavskiljare, en fördelningsbrunn med två fördelningsrör, en infiltrationsbädd och två ventilationsrör. De trodde att systemet fungerade bra och slamavskiljaren hade alltid rätt nivå eftersom de bara uppehåller sig cirka tre till fyra gånger för två till tre veckor om året i huset (vår, sommar och höst). För att befrämja den biologiska processen har de ibland tillfogat ekologisk sanitetsvätska.

Den nya avloppsanläggningen är tänkt att placeras i enlighet med i målet ingiven skiss. Avsikten är att använda befintlig slamavskiljare och anlägga en pumpbrunn där fördelningsbrunnen ligger idag. Sandfiltret som ska vara beväxt med vass kommer att bryta ned alla bakterier. Sandfiltret har inte någon öppen vattenspegel. Det är i den efterföljande dammen som vattnet ligger i dagen. Sandfiltret kommer att ha cirka 50 centimeters mäktighet varav 10-15 centimeter är fyllt med vatten. Sandbädden kommer att anläggas nästan vågrätt med cirka tre procents lutning för avrinning mot dammen. Sandfiltret är invallat oavsett om det grävs ned eller ligger på mark. Anläggningen är skyddad för frost genom att det läggs grus runt om sandfiltret och genom att vassen fungerar som frostskydd. Den fungerar efter längre avbrott och även på vintern.

Ns åberopar även en broschyr som ingivits i målet som beskriver växtreningsverkets princip.

Ns motsätter sig att flytta anläggningen bakom huset då risken för förorening av grundvattnet är mycket liten och risken för överflödning är försumbar.

Naturvårdsverket rekommenderar ett skyddsavstånd på 20 meter mellan täta avloppsanordningar och vattentäkter. Avståndet från CLs vattenbrunn till hennes gräns är 23 meter och vägen är fyra meter bred.

Det finns inte någon plats bakom huset för att anlägga avloppsanläggningen där och då kommer även Ns vattenbrunn för nära. Det är inte nödvändigt att flytta avloppstank och fördelningstank bakom huset då dessa är täta. Att flytta tankarna skulle medföra ansenligt högre kostnader.

Nämnden har beretts möjlighet att yttra sig och att närvara vid synen men har avstått.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn på platsen.

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Domstolen har i detta mål att pröva om nämndens tillstånd till ny avloppsanläggning ska godkännas eller inte. Beträffande frågan om lukt och annan olägenhet från den gamla avloppsanläggningen har den frågan behandlats i domstolens mål M 1189-16.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den av nämnden tillåtna avloppsanläggningen kommer att vara placerad i en relativt brant sluttning där CLs fastighet, med egen dricksvattenbrunn, är belägen rakt nedanför.

Den av nämnden tillåtna anläggningen bedöms tillgodose kravet på en hög skyddsnivå, givet att samtliga villkor följs. Mark- och miljödomstolen bedömning förutsätter dock bland annat att den nu befintliga slamavskiljaren/ trekammar-

brunnen med tillhörande inlopps- och utloppsledningar, vilka utgör en del av den nya anläggningen, uppfyller kravet på att vara täta.

Mark och miljödomstolen finner behov av ytterligare två villkor för tillståndet, utöver de av nämnden redan föreskrivna.

Villkor 1

För att undvika att vatten rinner över kanten till eller från växtbädd/sandfilter och damm anser mark- och miljödomstolen att ett villkor för tillståndet är att det finns en tät vall eller annan avgränsning med en definierad förhöjning med minst 0,2 meter relativt omgivande mark, runt både växtbädd/sandfilter respektive damm.

Av handlingarna i målet, och av vad Ns upplyst vid synen på fastigheten, framgår att växtreningsverk även fungerar över vintern. Det finns enligt uppgift ingen risk att anläggningarna fryser sönder. Vidare uppges att bottenfiltret skyddas av kylan genom intorkade bestånd av vass och att en hög temperatur bevaras i samband med värmen som uppstår vid nedbrytningsprocessen. Det framgår av den broschyr som ingivits av Ns vid synen, ”*Växtreningsverk, energisnål, kretsloppsanpassat och pålitligt*” att temperaturen i anläggningen aldrig går under + 4 grader C tack vare högt saltinnehåll och jämnt flöde av avloppsvatten.

Villkor 2

Mot bakgrund av den ojämna belastningen där Ns uppgivit att de nyttjar fastigheten endast vid tre-fyra perioder per år, dock ej under vintern, samt att den tilltänkta anläggningen placeras i en slänt med nedströmssidan i ett extra utsatt läge för frysning, anser mark- och miljödomstolens att det krävs åtgärder i enlighet med villkor 2 för att tillse att växtbädden/sandfiltret fungerar även vintertid.

Mark- och miljödomstolen uppdrar åt nämnden att godkänna anläggningen enligt tidigare beslut och med hänsyn till villkor i denna dom.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande, med anledning av mellanliggande helgdagar, senast den 27 juni 2016.

Marie Gerrevall

Mats Käll

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll.